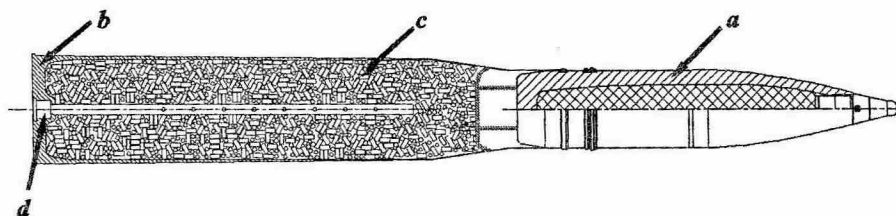

1. OPŠTI POJMOVI

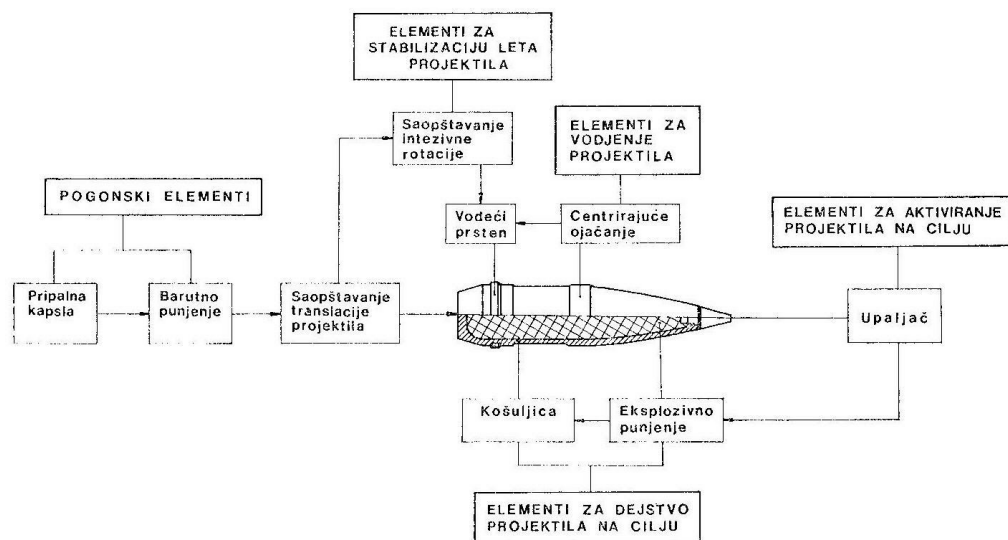
Pod pojmom **projektil** podrazumevaju se sistemi koji se sa određenom namenom upućuju ka izabranom cilju. **Bojeva (ili bojna) glava** predstavlja izvršni element čitavog projektilskog sistema od kog dominantno zavisi pouzdanosti i efikasnosti celog sistema (poseban pojam uglavnom kod raketnih projektila). Pojam projektil obuhvata sve vrste streljačkih i malokalibarskih zrna, klasičnih artiljerijskih granata i bacačkih mina i sve vrste raketnih projektila bez obzira na način njihovog lansiranja i sistem vođenja. Uobičajeno je da se projektili zbog različitih sistema lansiranja dele na **klasične i raketne**. **Klasičan** projektil se na cilj upućuje posredstvom oruđa ili oružja. **Raketni** projektil u opštem slučaju predstavlja konstruktivnu celinu koja sjedinjuje pogonski motor i koristan teret - tzv. bojevu glavu.

Iz praktičnih i taktičkih razloga klasični projektil je vrlo često pre lansiranja (upućivanja na cilj) spojen sa barutnim punjenjem i na taj način predstavlja deo metka, koji, pored projektila obuhvata još i sledeće elemente: čauru, barutno punjenje i sredstvo iniciranja (pripaljivanja) barutnog punjenja (slika 1.1).

Slika 1.1. Metak artiljerijskog oruđa (a - projektil, b - čaura, c - barutno punjenje, d - pripalno sredstvo - topovska kapsla)

Sva municija, bez obzira na sistem naoružanja čiji je sastavni deo, poseduje određene sastavne elemente koji joj omogućavaju izvršenje zadatka za koji je namenjena. Elementi municije mogu konstruktivno biti izvedeni na različite načine i često se može raditi o jednostavnim detaljima ili pak o složenim sklopovima i uređajima, ali njihova namena je u osnovi ista. U opštem slučaju elemente municije možemo razvrstati prema sledećem (slika 1.2):

Slika 1.2. Blok šema klasične artiljerijske municije

- a) elementi za pogon projektila (barutno punjenje, raketni motor i sl.),
- b) elementi za aktiviranje pogonskog punjenja ili pripalni elementi (udarne kapsle, elektrokapsle, pripale i sl.),
- c) elementi za vođenje projektila (vodeći prstenovi, centrirajući prstenovi, sistemi za upravljanje letom),
- d) elementi za stabilizaciju leta projektila (krilca i elementi za saopštavanje rotacije: vodeći prsten, zakošene mlaznice),
- e) elementi za dejstvo projektila na cilju (eksplozivno punjenje, košuljica i sl.),
- f) elementi za aktiviranje projektila na cilju (raznovrsni upaljači).

Pored ovih najvažnijih elemenata neke vrste municije mogu imati i druge sastavne elemente koji joj poboljšavaju izvesne eksploatacione karakteristike. Takvi elementi mogu biti: čaure (kod klasične i streljačke municije), traseri (za vizuelno ili optičko praćenje leta projektila), balističke kape (za aerodinamičko oblikovanje projektila), itd.